

Alstahaug
kommune

Kommuneplanens samfunnsdel

perioden 2012 - 2022

Vedtatt av Alstahaug kommunestyre 18.09.14

INNHold

INNLEDNING.....	side 5
VISJON FOR ALSTAHAUG	side 6
Alstahaugs rolle i HALD-regionen	side 6
Forventninger til våre samarbeidspartnere	side 6
ALSTAHAUG I DAG	side 7
Areal og naturgrunnlag	side 7
Boliger	side 8
Fritidsbebyggelse	side 8
Befolkning og forventet utvikling	side 9
Kompetanse	side 11
Samfunnsikkerhet og beredskap	side 11
Næringsliv	side 12
Primærnærings	side 12
INNSATSOMRÅDER	side 13
Bolig	side 14
Kommunikasjon, infrastruktur og næring	side 16
Kompetanse	side 18
AREALPOLITISKE RETNINGSLINJER	side 21
ALSTAHAUGS PLAN- OG STYRINGSSYSTEM	side 24

INNLEDNING

Alstahaug kommune er historisk sett en kommune hvor primærnæringen har spilt en viktig rolle, og hvor det fortsatt har stor betydning. Sandnessjøen har vært, og er fortsatt, et viktig senter både for handel, kommunikasjon og for skole. Byen har vært viktig for industri og skipsbygging og i dag er den viktig med sykehus for søndre og ytre Helgeland.

Nå er Sandnessjøen under oppbygging som base for oljenæringa på Helgelandskysten. Det er også mange viktige avklaringer som skjer de nærmeste årene – vurdering av kommunesammenslåinger, endringer av sykehusstrukturen for Helgeland, nye veiprosjekter og utredninger om ny struktur for flyplasser. Vekst og forandringer medfører nye muligheter, men også utfordringer og konflikter. En tydelig kommuneplan kan bidra til å påvirke utviklingen i ønsket retning.

Kommuneplanens samfunnsdel skal oversette og konkretisere kommunens visjon. Gjennomføring av valgt retning og innsatsområder skjer gjennom handlingsprogrammer og budsjetter som rulleres årlig. Visjon og verdigrunnlag for kommunen peker ut retningen vi ønsker å gå og hvordan vi ønsker at kommunen skal utvikle seg. Samfunnsdelen følger opp føringene som ligger i kommunens planstrategi, samt kommunens øvrige planverk. I tillegg følger planen opp nasjonale og regionale forventninger og planer, samt gjeldende lover og retningslinjer.

En god utvikling av Alstahaugsamfunnet kan bare skje i et samarbeid mellom kommunen, regionale og statlige myndigheter, nabokommuner, næringslivet og våre innbyggere.

Utsikt fra Skjerdingsgen

Foto: Lars Jensen

Alstahaug – et historisk sted med nye muligheter

Kommunen skal være en god og foretrukket bo- og arbeidskommune med en stabil og variert næringsstruktur. Vi skal være en kommune som tilbyr gode levekår for alle aldersgrupper, og sikre trygghet for liv og helse. Alstahaug kommune skal ha en bærekraftig drift med rent miljø, ren luft og rent vann.

Alstahaugs rolle i HALD-regionen

Alstahaug skal være en utvikler og tilrettelegger for samferdsel i vår region, som bindeledd mellom kysten og innlandet. Vår rolle som regionscenter skal være tydelig og vi skal være et naturlig senter med viktige regionale funksjoner.

Samhandling mellom HALD-kommunene er viktig for å løse felles utfordringer i regionen, både innen kommunikasjon, kompetanse og helse. I kommuneplanperioden skal Alstahaug kommune arbeide for at Sandnessjøen blir det naturlige knutepunktet i regionen. Dette er viktig både for å styrke dagens tilbud på flyplass og sykehus. Samhandling er også viktig for å bedre tilbudet på disse områdene og bli en mer attraktiv arbeids- og bostedsregion.

Det er viktig at kommunikasjon med nabokommunene er velfungerende, og Alstahaug skal jobbe for å styrke interkommunale forbindelser, både når det gjelder veiforbindelser, buss, ferje og hurtigbåt, i tillegg til annen skipstrafikk. Sandnessjøens sentrale plassering midt på Helgeland skal vises i turistøyemed.

Alstahaug skal også være en pådriver for å legge til rette for at nabokommunene skal være gode bostedskommuner. Dette innebærer et mer aktivt interkommunalt samarbeid og mer sentraliserte tjenester. I planperioden skal Sandnessjøen være et attraktivt senter for næringslivet, helsetjenester og utdanning. I tillegg til å være attraktivt som bo- og arbeidssted, skal Sandnessjøen bli et handelssentrum for regionen.

Forventninger til våre samarbeidspartnere

Kommunen ønsker å utvikle et samarbeid med næringslivet for å være en god vertskommune. Kommunen forventer at næringslivet tar del i utviklingen av Alstahaug slik det er beskrevet i kommuneplanen.

Alstahaug kommune ønsker å ha et tett samarbeid med nabokommunene for å utvikle regionen. Spesielle fokusområder er kommunikasjon, helse, utdanning og næring. Kommunen forventer et gjensidig samarbeid på disse områdene.

ALSTAHAUG I DAG

Areal og naturgrunnlag

Kommunen består av øyene Alsten, Offersøy, Tjøtta, Austbø, Mildland, Tro, Bærøya og rundt 1100 øyer. Kommunens areal er på ca. 588 000 daa. Av dette utgjør sjøarealene ca. 401 000 daa og landarealene 187 000 daa.

I dag bor det omtrent 6040 i tettbygde strøk, mens 1330 bor utenfor. Befolkningen fordeler seg i som følger i kommunen:

Område	Antall
Blomsøy og Austbø	101
Stokka, Søvik, Belsvåg, Hamnes	507
Bærøyvågen, Tro, Mindland	111
Tjøtta, Offersøy, Hestøy	358
Sandnessjøen	6309

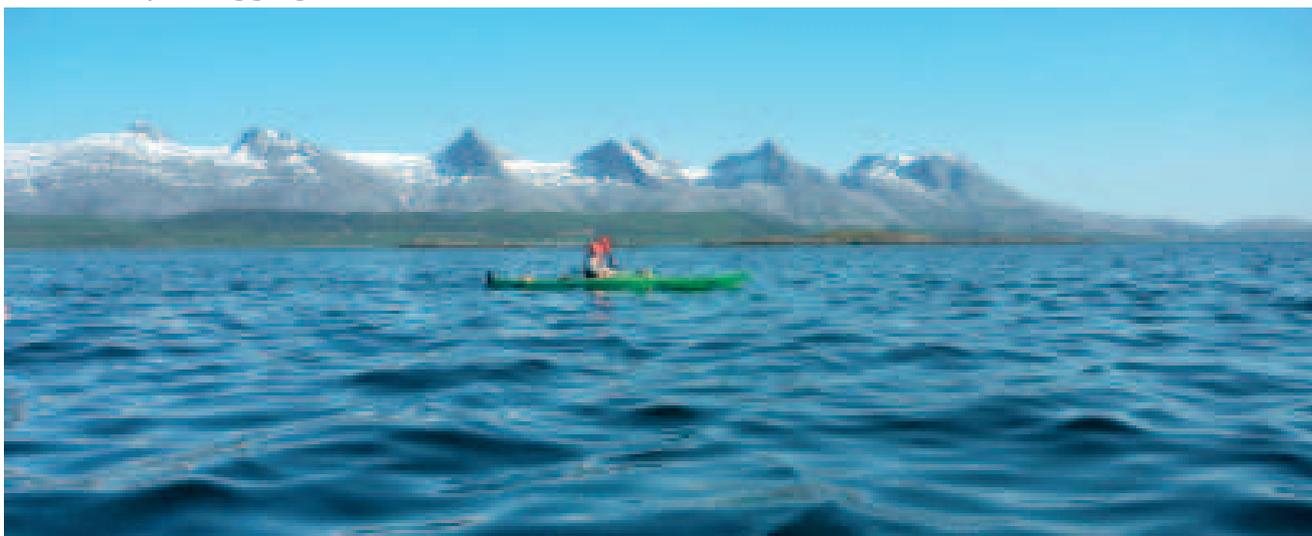
I tillegg kommer 22 innbyggere som har ukjent grunnkrets.

Høy befolkningstetthet gir muligheter for gode miljøvennlig løsninger, det være seg innen oppvarming av bygninger (fjernvarme) kollektivtransport, innsamling av avfall m.m.

Naturmangfoldet i kommunen er rikt og landskapsbildet er særegent og høyt verdsatt av både fastboende og tilreisende. Alstahaug har mange fine nærturområder.

I tillegg har kommunen større områder, som for eksempel fjellkjeden De syv søstre. Fjellkjeden Syv søstre utgjør omtrent 30% av kommunens landareal. I tillegg til rekreasjonsarealer på land har vi også en unik kyst og skjærgård.

Statens friluftsråd anbefaler et areal på minimum 1-1,5 daa med nærturområde per person. Slike beregninger er ikke gjort for kommunen. Selv om kommunen har rik tilgang på natur og rekreasjonsarealer er få av de sikret og tilrettelagt. Økt press i form av utbygging, påvirkning av lyd- og lysforurensing og andre inngrep er faktorer som gjør at det er viktig å ta grep for å sikre gode og sammenhengende arealer i kommuneplanleggingen.

Området byr på gode muligheter for friluftsliv til fjells og til havs

Foto: Lars Jenssen

Boliger

Det er i dag mange regulerte tomter, både for eneboliger og for leilighetsbygg. Oversikt per 23.01.14 viser at det er omtrent 40 boligtomter og 460 boenheter i ulike leilighetsbygg. Dette er en blanding av kommunale og private tomter og prosjekter. De fleste tomtene ligger i Sandnessjøen. På Søvik og Tjøtta er det hhv. 10 og 6 regulerte tomter.

Videre er det en rekke reguleringsplanprosesser på gang. Utfallet for alle disse prosjektene er enda ikke avklart, men rundt 40 boligtomter, i tillegg til 280 boenheter i leilighetsbygg, er under regulering.

I kommuneplanens arealdel for perioden 2006-2016 er det i tillegg satt av større arealer til boligformål. Dette er per i dag ikke regulert, bare avklart i forhold til arealdisponering. For Sandnessjøen ligger tallet på 253 daa, på Søvik 42 og på Tjøtta ca. 70 daa. Det er også et betydelig potensiale innenfor dagens boligområder, både i form av ubebygde tomter innimellom eksisterende boliger og i form av fortetting.

Basert på tall for ferdigattester og midlertidig brukstillatelser viser en relativt lav byggeaktivitet i kommunen. En oversikt for de siste tre årene viser ferdigstillelse av følgende antall eneboliger og leiligheter:

	2011	2012	2013
Eneboliger	9	10	6
Leiligheter	16	6	17
Sum	25	16	23

Fritidsbebyggelse

Det er registrert omtrent 500 fritidsboliger i kommunen og det er avsatt flere områder for fritidsbebyggelse. Det finnes både områder som er regulert i godkjente reguleringsplaner, som er avsatt til spredt hyttebebyggelse i LNFR sone 2 og områder som er avsatt i kommuneplanen, men som krever reguleringsplan før utbygging kan skje. Områdene er godt spredt rundt i kommunen, alt fra relativt sentrumsnært i Botn sørøst for Sandnessjøen sentrum og ut på mange av øyene.

Det er avsatt åtte områder for fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel. Til sammen utgjør dette et areal på omtrent 780 daa. I tillegg kommer fire områder som er godkjent gjennom reguleringsplaner og det gis mulighet for 34 fritidsboliger i LNFR-2 områdene. I tillegg er to områder under regulering.

Områdene som er avsatt eller regulert til fritidsbebyggelse er i liten grad utbygd, slik at det fortsatt er et stort potensiale for flere fritidsboliger innenfor områdene som er avsatt til formålet.

Befolkning og forventet utvikling

Alstahaug har lange tradisjoner innen primærnæringer, men i dag sysselsetter disse næringene få personer i basisvirksomheter. I dag er det prosentvis flest sysselsatte innen kommunal tjenesteyting, med gruppen varehandel, hotell og restaurantnæringen som en god nummer to. Deretter følger gruppene privat tjenesteyting, statlig tjenesteyting og bygg, anlegg, kraft og vann som omtrent like store.

Byen har fått en viktig rolle som baseby for oljevirksomheten som er under oppbygging på Helgelandskysten. På grunn av dette opplever byen en rask utvikling. Både i 2010 og 2011 hadde kommunen økt tilflytting. Dette var en endring av trenden for perioden 2003 – 2010, hvor innbyggertallet gikk ned. I 2012 og 2013 ble det på nytt en liten nedgang i folketallet.

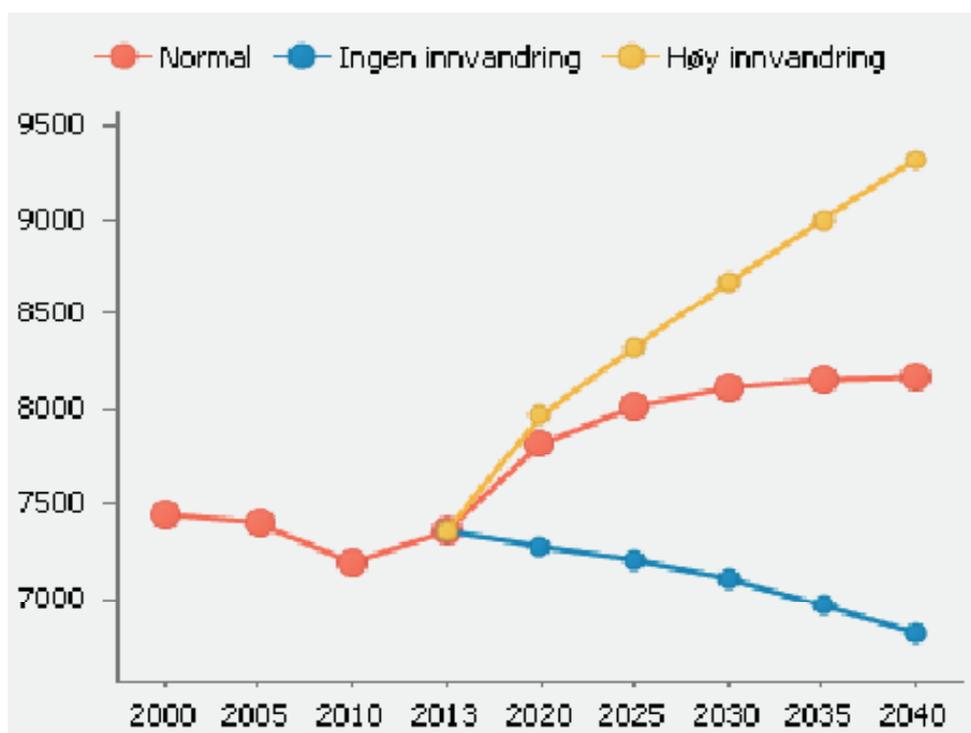
Befolkningsveksten i kommunen skyldes tilflytting av innvandrere, mens det er en fraflytting av etnisk norske. Andelen innvandrere i kommunen er på om lag 9 %. Det er en omtrent lik fordeling mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere. Det er en utfordring å få innvandrerne godt integrert både i arbeids- og samfunnsliv. For å skape bolyst og hindre at de flytter fra kommunen etter kort tid, er integreringen viktig.

En av kommunens store utfordringer er en alderssammensetning der antall eldre stiller samfunnsplanleggingen overfor nye og store utfordringer. Befolkningsutviklingen, kombinert med at tendensen er at befolkningen blir stadig eldre, vil medføre behov for økte tjenester og tilrettelegging.

Befolkningsframskrivninger frem mot 2040 viser at vi vil få en reduksjon i gruppen 20-66 år mens antall eldre vil øke.

Aldersgruppe	Dagens befolkning	2020	2030	2040
0-15	1405	547	532	501
16-24	911	953	1027	971
25-39	1166	388	404	419
40-66	2818	4532	4418	4254
67-	1061	1399	1728	2021
SUM	7361	7819	8109	8166

Tabellen viser forventet utvikling i Alstahaug. Tallene viser middels vekst, noe SSB mener er den mest sannsynlige utviklingen. Tallene for lav og høy befolkningsframskriving for 2040 er hhv. 7166 og 9703.

Figur: Tre ulike scenarier for befolkningsutvikling i kommunen.

Andelen arbeidsledige i kommunen er høyere enn både for fylket og for landet. Blant de etnisk norske er andelen på litt under 3 %. For gruppen vestlige innvandrere er ledigheten omtrent 4 %, mens det er over 15 % for ikke-vestlige innvandrere.

Ut fra folkehelseperspektivet er fokus på forebyggende og helsefremmende strategier og aktiviteter viktig. Dette innebærer å fokusere på faktorer som bidrar til bedre helse og svekke faktorer som medfører helserisiko. Dette er særlig viktig her, da statistikk tyder på dårligere levevaner i kommunen enn for landsgjennomsnittet. Røyking er mer utbredt og overvekt ser ut til å være et større problem enn i landet forøvrig. Dette gjenspeiles igjen i helse- og sykdomsbildet, med større utbredelse av hjerte- og karsykdommer og plager og sykdommer knyttet til muskel- og skjelettsystemet.

Ulikheter i helse gjenspeiles både i levekår og utdanning. Dette viser at det også er viktig med fokus på disse to forholdene som en del av det forebyggende folkehelsearbeidet. Kommunen har en lavere andel av eldre over 80 år enn landsgjennomsnittet, men forventet levealder er ikke entydig forskjellig fra landet for øvrig.

Kompetanse

Kommunen har et variert utdanningstilbud, gjennom blant annet videregående skole med flere linjer som er spesielle på landsbasis. Sykepleierutdanning tilbys i regi av Høgskolen på Nesna. I tillegg tilbys en videreutdanning ved instituttet. Studiesenter Ytre Helgeland tilbyr voksenopplæring, med tilbud til over 160 elever. Dette omfatter både norsk og samfunnsfag for innvandrere, men også skreddersydde kurs blant annet for helsevesen og havbruksnæringa, som er tilpasset arbeidsinnvandrere. Studiesentret tilbyr også en rekke andre kurs for bedrifter og næringslivet forøvrig.

Utdanningsnivå i befolkningen her er lavere enn landsgjennomsnittet. Tall fra 2011 viser at hele 33% av befolkningen har grunnskole som høyeste utdanningsnivå. Dette kan til dels henge sammen med at det er få jobbtillbud for de med høyere utdanning. En generell endring i samfunnet gjør at det har blitt økt behov for og etterspørsel etter kompetanse. I tillegg bidrar foreldre med høyere utdanning til å påvirke barna til å satse mer på skole og økt motivasjon.

Kompetanse og et fagmiljø er viktige faktorer, både for å beholde den aktiviteten og kompetansen som finnes, men også for å trekke til seg ny og sikre videre vekst. Det er lett å tenke på dette i forbindelse med høyteknologiske arbeidsplasser, men har vist seg å være viktig også for primærnæringene og øvrige fagområder.

I Alstahaug er andelen uføretrygdede under 44 år høyere enn både i Nordland fylke og i landet for øvrig. Kommunen har også høyere arbeidsledighet enn for Nordland og på landsbasis. Samtidig opplever man at det er mangel på relevant arbeidskraft innen flere virksomheter. Dette medfører igjen at eksisterende bedrifter tappes for arbeidskraft når nye selskaper etablerer seg.

Frafallet i den i videregående skole er på rundt 30 %. Dette er på samme nivå som resten av Nordland fylke, men høyere enn på landsbasis. Der ligger frafallet på rundt 25 %.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet handler både om å forebygge uønskede hendelser og effektivt å kunne håndtere hendelser og situasjoner når de oppstår. Kommunen har et generelt og grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og har plikter i forhold til ulike beredskapsforberedelser for eksempel innen brannsikkerhet, helse og sosial og vann og avløp.

Dagens samfunn krever større fokus på å takle krisesituasjoner. Dette skyldes både etablering av oljerelatert virksomhet ("storulykke -virksomhet"), økende bruk av ulike transportmidler, økende hyppighet av ekstremvær som følge av klimaendringer og samfunnets økende avhengighet av teknisk infrastruktur.

Næringsliv

Kommunen har i dag et variert næringsliv, både med verkstedindustri, skipsbygging, oljeforsyningsbase, havbruk, landbruk og handel. Sandnessjøen er viktig som baseby for oljeaktiviteten som er under oppbygging på Helgelandskysten. Et stort antall bedrifter har spesialisert seg på skreddersydde leveranser til produsenter av olje og gass. Mekanisk industri, logistikk og service er eksempler på noe av denne virksomheten.

Sandnessjøen ligger sentralt til i regionen med flyplass og båtruter for gods- og persontransport. Satsning på veiutbygging og nærhet til jernbane er også viktig for næringsliv og videre utvikling både av Sandnessjøen, men også for regionen sett i et større perspektiv.

Toven-tunellen vil forsterke VHALD som felles bo- og arbeidsregion, noe som både kan gi arbeidsinnvandring til kommunen, samtidig åpner det for nye muligheter for innbyggerne til å jobbe utenfor kommunen. Også for handel og reiselivsnæringen gir dette både nye muligheter og utfordringer.

I Sandnessjøen er det regulert omtrent 1850 daa til industri formål, eller til industriformål i kombinasjon med andre formål. Havneformål er ikke tatt med i oversikten. I tillegg er det, i kommuneplanens arealdel, avsatt ca. 24 daa til industriformål på Søvik og rundt 14 daa på Tjøtta.

Kommunen opplever i dag ingen mangel på arealer til tyngre industri, men det kan være noe knapphet på areal for lettere industri.

Primærnæring

Siste registreringer (fra 2013) viser at det er mellom 80 og 85 aktive gårdsbruk i Alstahaug. Det har vært en betydelig nedgang i antall driftsenheter de siste årene. Sammen men nedgangen i aktive bruk har størrelsen på hvert enkelt bruk økt. Melk- og kjøttproduksjon står for den største produksjonen i kommunen.

Skogsdrift sysselsetter få i dag. Betydelige skogressurser er hogstmodne innen 2030, slik at denne næringen kan få noe økning framover. Fiskeri, fangst og akvakultur sysselsetter i dag omtrent 70 personer i kommunen. Antall sysselsatte innen denne næringen har vært stabil de siste fire årene.

Årstall	1969	1989	2009
Antall bruk	304	169	98

Alstahaug kommune inngår i to reinbeitedistrikt. Vinterbeitene på øyene er viktige særlig i vintre med mye snø og is i fjellet. Reinen er var for inngrep og aktivitet, slik at spredt utbygging og inngrep som fragmenterer trekk- og beiteområder har negativ innvirkning på reinens leveområder.

INNSATSOMRÅDER

I planperioden er følgende tre innsatsområder valgt ut:

- Bolig
- Kompetanse
- Kommunikasjon, infrastruktur og næring

Tema som miljø og ressursforvaltning, samfunnssikkerhet og beredskap, i tillegg til folkehelse, er sektorovergrepene tema. Disse temaene omfattes også av planen gjennom at de kommer i inngripen med alle innsatsområdene. Også de arealpolitiske retningslinjene er sektorovergrepene.

De arealpolitiske retningslinjene skal konkretiseres og iverksettes i rullering av kommuneplanens arealdel, blant annet gjennom følgende punkter:

- Hva som ligger i begrepet «god arkitektonisk kvalitet» skal defineres og veiledningsmaterieell skal utarbeides.
- Retningslinjer for parkering skal utarbeides.
- Sandnessjøen sentrum skal defineres og ønsket utviklingsretning av sentrum skal vurderes.
- Det skal fastsettes markagrense for Åsen og det skal utarbeides en markaplan for området.
- Friluftsområder og turdrag skal registreres og grønn plan skal rulleres.
- Kartlegging av funksjonell strandsone skal videreføres og forholdet mellom strandsone og landbruksbebyggelse skal avklares.
- Viktige kulturlandskap og kulturminner skal kartlegges, og oppfølging skal konkretiseres.
- Samlede virkninger og belastninger for reindrifta skal vurderes, sammen med avbøtende tiltak.
- Omfang, behov og lokalisering av næringsareal skal vurderes.
- Egnetheten av ubebygde boligtomter, som har vært ubebygd lenge, skal vurderes.
- Boligpolitisk plan med boligprogram skal utarbeides.
- Omfang og lokalisering av spredt boligbygging på Austbø, Mindland og Tro vurderes.
- Omfang og lokalisering av fritidsbebyggelse skal vurderes, både på fastlandet og på øyene.
- Kommunens mineralressurser skal sikres gjennom kommuneplanens arealdel.
- Ved arealplanlegging skal Alstahaug kommune synliggjøre og sikre reindriftas særverdiområder. Ved konsekvensutredning skal de samlede effekter av planer og tiltak innenfor et reinbeitedistrikt vurderes, jf. forskrift om konsekvensutredninger vedlegg III.

Bolig

Innledning

Alstahaug har i dag flere utfordringer knyttet til bolig og bosetting, både når det gjelder det private markedet og kommunale boliger.

Det finnes mange regulerte tomter og boligprosjekter, samtidig er nybyggingen beskjedent. Etterspørselen etter utleieboliger er stor, men både boliger og leiepriser er vesentlig høyere enn i nabokommunene. Markedet svinger også i tråd med oppturer og nedgang i forventningene knyttet til Sandnessjøen som baseby.

For folk som vil etablere seg i kommunen finnes det i dag ikke et godt tilbud om bolig, med unntak av noen bedrifter som tilbyr bolig til sine ansatte. Boliger i egnet prisklasse for førstegangsetablerere er også en mangelvare. Selv om kommunen har byggeklare tomter, er det en høy terskel for mange å sette i gang med husbygging. Dette gjelder både førstegangsetablerere og tilflyttere. Boligsituasjonen i kommunen kan således ha innvirkning på de øvrige innsatsområdene, kompetanse og næring.

Det er også mangel på kommunale boliger. Høyt prisnivå på utleiemarkedet i kommunen gjør at flere blir vanskeligstilte på boligmarkedet. Dette gir igjen økt press på kommunale boliger.

Videre har kommunen en stor utfordring i å gi et godt botilbud til de mest vanskeligstilte. Det er i tillegg manglende kompetanse internt i kommuneorganisasjonen om hvordan det kan, og bør, tilrettelegges for de forskjellige gruppene. Dette gjør at kommunen i dag ikke evner å gi et godt nok tilbud til mange av innbyggerne.

For trivsel og bolyst er gode møtesteder viktig. Folk ønsker møtesteder der det skjer noe, der det er hyggelig å møtes og oppholde seg. Dette er en mangelvare i dag, både for de fleste alders- og befolkningsgrupper. Dette behovet forsterkes, ved at flere eldre ønsker å flytte fra enebolig til en sentrumsnær leilighet, og dette skaper også behov for nye møteplasser tilpasset denne gruppen.

Hva vil vi oppnå? Mål for perioden:

Vi ønsker å trekke til oss nye innbyggere, særlig i alderen 25-40 år, og vi skal jobbe aktivt for at både norske og utenlandske tilflyttere velger Alstahaug som sin bostedskommune. Det er også et mål at folk som jobber i kommunen velger i Alstahaug som sin bostedskommune.

Mange av landets kommuner konkurrerer om å trekke til seg nye, attraktive innbyggere. For å være med i denne konkurransen er det viktig å se arbeidsmarked og boligtilbud i sammenheng, sammen med skoletilbud og barnehagekapasitet. Også muligheter for rekreasjon, friluftsliv, i tillegg til et variert fritidstilbud for voksne og barn vil være avgjørende faktorer for mange. Kommunens tilbud på disse områdene må både være langsiktige og kommuniseres tydelig. Dagens tilbud må også styrkes, for å gi et mer variert tilbud.

Det skal alltid være byggeklare tomter i kommunen. Personer som har problemer med å skaffe seg bolig på egen hånd skal også tilbys gode boforhold i kommunen. Dette gjelder både unge, nyetablerere, bosatte innvandrere med flere. Utbyggingen skal skje med tanke på å jevne ut sosiale ulikheter.

Alle innbyggerne i Alstahaug kommune skal bo trygt og godt, og kunne skaffe seg bolig som er tilpasset sitt behov. Kommunen skal, gjennom nybygging eller kjøp, skaffe flere boliger. Dette skal finansieres gjennom salg av noen av dagens kommunale boliger. Også gjennom samarbeid med private utbyggere skal det bygges flere utleieboliger til vanskeligstilte. Organiseringen av boliger som kommunen eier, skal vurderes i det boligpolitiske programmet.

Vi skal bli en aktiv bruker av Husbankens virkemidler, både i kommunens eget boligpolitiske arbeid, men også i samarbeidet med private utbyggere.

For å kunne gi et samlet tilbud til brukere av kommunens tjenester, skal det etableres et bolig- og servicekontor. Her skal kompetanse samles, knyttet til kommunens servicetilbud innen helse, omsorg bolig og rus. I samarbeid med både sykehus, psykiatri og andre relevante fagområder skal det gi et godt tilbud til kommunens innbyggere.

Utsikt fra Åsen mot Stamnes og omliggende boligområder.

Foto: Ingunn Høyvik

Kommunikasjon, infrastruktur og næring

Innledning

For å være attraktive for næringslivet er det viktig med tilstrekkelig og tilpasset areal for industri og næringsformål. Det er en forutsetning både for etableringer og videreutvikling av næringslivet. Samtidig gir dette store utfordringer i disponeringer av kommunens arealer. Det krever viktige avveininger for også å kunne tilby innbyggerne et godt bomiljø, gjennom attraktive områder for bolig, fritidsbebyggelse og å ivareta hensynet til en aktiv fritid. Også hensynet til primærnæringene må ivaretas.

En region som skal kunne fungere som en bolig, arbeids- og serviceregion må ha gode kommunikasjonsløsninger både på vei, sjø og med fly. Både kapasitet, frekvens på tilbudet og kostnader er viktige faktorer i forhold til hvor attraktivt tilbudet er.

Framtidige samferdselsløsninger i regionen skaper gode utviklingsmuligheter for næringslivet og muligheter for nye etableringer. Dette peker også i retning av muligheter for befolkningsvekst og en bredere tilgang på arbeidskraft.

Sykehuset er viktig både for å skape trygghet for innbyggerne i regionen og omliggende kommuner, og for å tilfredsstille kravene til som næringslivet stiller til akuttberedskap, sikkerhet, kompetanse og helsemessig oppfølging. En viktig premisse for utviklingen av Helgelandsykehuset er fylkestingsvedtaket, som sier at Helgelandsykehuset skal ligge i Sandnessjøen.

Alstahaug med tilliggende geografisk omland har en unik beliggenhet i attraktive og naturskjønne omgivelser. Dette gir muligheter langt ut over dagens nivå med henblikk på turisme i lokal, nasjonal og i en internasjonal sammenheng. Det er derfor viktig å ta vare på det som gjør regionen attraktiv og som folk tiltrekkes av. Samtidig må det legges til rette for at potensialet kan videreutvikles.

Hva vil vi oppnå? Mål for perioden:

Vi skal være pådriver for å få raskere utbygging av ny og fremtidsrettet infrastruktur. Alstahaug kommune skal ta rollen som sentral utvikler av gode kommunikasjonsløsninger for hele regionen. Dette omfatter også kommunikasjon med digitale løsninger. Vi skal være tydelig på vår rolle som vertskap og være en aktiv tilrettelegger for næringslivet, herunder turisme.

Flyplassen skal videreutvikles slik at den til enhver tid tilfredsstiller kravene til en moderne flyplass. Kommunen skal være en viktig bidragsyter til utvikling av et best mulig flyrutetilbud og med større flyplass. Dette er viktig både for regionens innbyggere, for reiseliv og næringslivet for øvrig.

Tilpassede løsninger og god kommunikasjon alle veier er viktig og Alstahaug skal støtte opp om gode kommunikasjonsløsninger for øykommunene. Kommunikasjonslinjene nord- og sørover skal også bedres. Fastlandsforbindelse er både et langsiktig og dyrt mål. I mellomtiden må kapasitet på ferjer og hurtigbåter økes for å ivareta behovet for gods- og passasjertransport i regionen.

For å kunne ivareta dette behovet forutsettes også godt tilrettelagte arealer på land. Med tanke på utvikling og nye løsninger, skal havn- og terminalområder, både for persontrafikk og gods, sikres og videreutvikles i perioden.

Det skal etableres en bred, regional oppslutning om videre satsing på sykehuset i Sandnessjøen, som et sterkt sykehus som betjener hele regionen og omliggende kommuner. Det er et mål at sykehuset i framtiden minst skal ha dagens tilbud.

Horvnes og Strendene industriområde skal videreutvikles, slik at vi kan ta imot de som ønsker å etablere seg her, og at bedrifter velger Alstahaug foran andre kommuner. Det skal reguleres tilstrekkelig og markedstilpasset industriareal for framtidig næringsutvikling, samt for øvrig næringsaktivitet. Utviklingen skal skje i samarbeid med næringslivet.

Potensiale som Helgelandts turistknutepunkt skal utvikles. Dette skal skje både gjennom aktiv tilrettelegging for turisme og gjennom et styrket samarbeid mellom aktørene. Den strategiske beliggenheten mellom kyst og innland, nord og sør skal profileres og utnyttes. For å være en attraktiv by og kommune i denne sammenheng skal de positive stedskvalitetene bevares. Samtidig skal det gjøres en innsats for å utvikle sentrum spesielt, men også kommunen for øvrig, for å bli attraktiv også for turistene.

Horvnes industriområde.

Foto: Ingunn Høyvik

Kompetanse

Innledning

Alstahaug er inne i en tid med optimisme, vekst og økt mangfold når det gjelder jobbmuligheter. Olje- og gassrelatert industri tiltrekker nye kompetansearbeidsplasser, samtidig som det er et økende behov for fagarbeidere innen ulike fagfelt. Det er derfor viktig å få utdanningstilbud lokalt som er tilpasset behovene for fagarbeidere lokalt. Ut fra at det er lettere å rekruttere ungdom fra området enn fra andre deler av landet, vil dette styrke muligheten for at de som vokser opp her blir her etter endt utdanning.

Økt interesse for utdanning vil også gi økte muligheter for vekst i kommunen. Samtidig er økt fokus på utdanning viktig for å være rustet til å møte framtidige utfordringer. I dag er veiledning om kurs, utdanning og arbeidsmuligheter spredt rundt omkring på ulike kontorer og etater. Tilbudene blir uoversiktlige og det kan være vanskelig å orientere seg. Fra et folkehelseperspektiv og i arbeidet med å jevne ut sosiale ulikheter er også oppfølging og motivasjon for utdanning viktig.

Sandnessjøen videregående skole, opplæringskontoret og Sandnessjøen sykehjem samarbeider i dag om et prosjekt for rekruttering av ønsket kompetanse i omsorgssektoren. Slike samarbeidsprosjekter bør videreutvikles innen flere fagområder, samtidig som det bør jobbes for å få økt samhandling mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner om kompetanseutvikling.

Det er i dag et velfungerende system med bruk av trainee på en rekke arbeidsplasser i regionen. Lærlingeordningen ser ut til å være særlig vellykket i det private næringsliv. Selv om vilkår og rammebetingelser for å ta i bruk lærlinger kanskje er noe annerledes i offentlig sektor, bør mange gode erfaringer fra privat sektor kunne overføres til lærlingeordninger i det offentlige.

Effektivisering og modernisering i primærnæringene har skapt økt behov for kompetanse og betydningen av fagmiljø er forsterket. Alstahaug er viktig både innen landbruk- og havbruksnæringen, og sysselsetter et vidt spekter av yrkesgrupper, som for eksempel mekanikere, farmasøyter, veterinær og transportører. Et lite fagmiljø kan være et konkurransefortrinn i konkurranse med større aktører, ved at det gir en helhetsforståelse for fagområdet. Samtidig er det en utfordring at fagmiljøet ikke blir for lite, slik at robusthet og faglig utvikling ikke blir begrensende.

Privat næringsliv har blitt bedre til samhandling og samarbeid, noe som har vært viktig for et bra fagmiljø, men også for å samarbeide om å tilby tjenester. Innenfor tjenestesektoren vil de fleste ha noen felles kompetansebehov innen økonomi, salg, service, kommunikasjon og logistikk. Innenfor offentlig sektor vil kravet fra kommunens innbyggere om høy kvalitet og effektivitet i det offentlige vokse i takt med kompetansenivået i befolkningen generelt. Det er derfor nødvendig å spisse kompetansen i det offentlige for å følge opp kompetansenivået i samfunnet.

For det offentlige er det en utfordring at oljenæringen trekker kompetanse fra annen virksomhet. Alstahaug kommune må derfor sørge for både rekruttering og stabilisering av kompetansepersonell til skole, pleie- og omsorgssektoren.

Hva vil vi oppnå? Mål for perioden:

Vi vil beholde ungdom fra regionen, slik at de både tar utdanning her og velger å bosette seg her når de er ferdig med utdanningen. For å møte framtidens utfordring skal barn og unge motiveres til å ta utdanning. Alstahaug kommune skal ha et helhetlig læringsløp med høy kvalitet fra barnehage til videregående skole.

Svært mange unge ser for seg en framtid innen oljenæringen. Tidlig i læringsløpet skal det informeres om at det finnes mange veier inn i oljenæringen, samtidig som utdanningsløp og yrkeskarriere for andre fag skal kommuniseres aktivt. Gjennomføringsevne for videregående skole og høyere utdanning skal økes. Derigjennom skal også tiltak for å følge opp hybelboere etableres.

Næringslivet i kommunen etterspør kompetanse på mange ulike fagområder Illustrasjonsfoto

Det skal etableres en bedre og mer samlet veiledningstjeneste både for grunn- og videreutdanning, og bedre samarbeid og samhandling mellom skole og næringsliv. Dette skal gi bedre veiledning, opplæring og informasjon om hvilke rettigheter og muligheter som finnes. I dette arbeidet skal også samarbeidet mellom yrkesliv og videregående skole styrkes.

Alstahaugsamfunnet skal gjøre en felles innsats for å rekruttere ny arbeidskraft og for å beholde eksisterende. Videreutvikling av gode rammebetingelse for næringslivet og innsats for økt bredde må ses i sammenheng med utvikling av nye utdanningstilbud. Det er et mål å beholde dagens arbeidsplasser. I tillegg skal regionale og nasjonale beslutningstakere påvirkes, slik at Alstahaug kommune blir attraktivt vertskap for statlige, regionale og kommunale arbeidsplasser og oppgaver.

Kompetansetilbudet skal gjøre det attraktivt for ungdom fra andre regioner å komme til kommunen for å ta utdanning og jobbe. Det skal være mulig å velge mellom mange ulike studietilbud og studietilbudene skal hovedsak tilpasses lokale arbeidsmuligheter og etterspørsel.

Vi vil styrke og bygge ut fagmiljøene både innen helse, primærnærings, akvakultur, turisme og offshorevirksomhet. Vi ønsker å bygge opp en større og fleksibel arbeidsreserve i regionen, og unngå at lokalt næringsliv og offentlig sektor tappes for kompetanse når nye, store aktører etablerer seg i kommunen. Vi skal jobbe aktivt for at det legges til rette for, og sikres, et bredt utdanningstilbud som er tilpasset behovet i regionen. Det er også viktig å få utdanningstilbud lokalt som dekker behovet som olje- og gassrelatert industri har i regionen og som er spisset mot mulighetene i regionen. Dette innebærer både sikring, og videreutvikling, av dagens tilbud innen videregående skole.

Det skal også arbeides aktivt for å etablere for fagskoletilbud, og for enkelte fag skal det opprettes høgskoletilbud. Dette skal skje i samarbeid mellom høgskoler, universitet og lokale aktører. I arbeidet med å bygge opp nye utdanningsretninger er det viktig med et langsiktig perspektiv. Her kan det høstes erfaringer fra arbeidet med å bevare videregående kurs på linjen for elektro. Kommunen ønsker å legge til rette for forskning og utvikling. Alstahaug ønsker derfor å være en samarbeidspartner med aktuelle aktører i en slik sammenheng.

Det skal settes i gang et arbeid for å skape positive holdninger til bruk av lærlinger hos arbeidsgivere, og det skal også skapes faglig gode opplæringsrammer for lærlinger. I planperioden skal Alstahaug kommune ta inn flere lærlinger og bidra til en mer aktiv bruk av ordningen.

Bruken av trainee-prosjekter skal utvides. For de som ikke kan få fagbrev, skal det opprette lærekandidatplasser. Gjennom en aktiv integrering av innvandrere skal deres kompetanse utnyttes.

AREALPOLITISKE RETNINGSLINJER

Planlegging

Kommunens arealer skal planlegges og disponeres gjennom en samlet arealplan hvor arealene i sjø og på land sees i sammenheng. Planleggingen skal skje gjennom planprosesser hvor befolkningen inviteres til å bidra aktivt. Planen skal være bindende for hele perioden og gi forutsigbarhet for alle.

Arealplanleggingen skal sikre vekst og utviklingsmuligheter, og det skal settes av tilstrekkelig areal for bolig- og næringsbebyggelse. Samtidig skal det settes av områder som ivaretar naturmangfold, hensyn til landskap og befolkningens behov for rekreasjon. Rett virksomhet på rett plass og avveining mellom bruk og vern er viktige prinsipper som skal ligge til grunn for vurderingene. Planleggingen skal også sikre ressursgrunnlaget for havbruk og primærnæringen, herunder natur, landskap og kulturverdier for reiseliv.

Utbygging av boligområder skal i hovedsak skje innenfor etablerte by- og tettstedsstrukturer. God funksjonsblanding som fremmer trafiksikkerhet, barns lekemuligheter og stedets karakter er viktig. God arkitektonisk kvalitet skal sikres i alle byggeprosjekter.

Det skal legges til rette for å leve miljøvennlig i kommunen, både med hensyn på transport, avfall og oppvarming. Gjennom arealdisponeringene skal innbyggerne sikres god tilgang på ren luft, godt vann og muligheter for stilhet og ro. Det skal stimuleres til redusert bilbruk gjennom å legge til rette for sykkel, kollektivtilbud og å gjøre det attraktivt å gå framfor å velge bilen.

Sandnessjøen sentrum

Sandnessjøen skal utvikles til et levende og attraktivt regionalt sentrum. Det skal planlegges og tilrettelegges for handel og kulturtilbud. Et viktig virkemiddel for et levende sentrum er å tilrettelegge for næring på gateplan, redusere biltrafikken og tilrettelegge et velutviklet gangnett for fotgjengere. Gågata skal utvikles videre som hovedgate med krav til oppgradering og kvalitet på bygninger og uterom, samt at virksomhetene skal ha fasade og innganger mot offentlig gate.

I sentrum skal det også være gode, inkluderende møteplasser for alle. Grønnstruktur i sentrum skal videreutvikles. Publikumsområdet langs havna skal rustes opp og utformes slik at tilreisende får en positiv opplevelse med å komme til Sandnessjøen – og de som drar får lyst til å komme tilbake.

Møteplasser, lek og idrett

Det skal avsette gode leke- og aktivitetsområder i nærmiljøene som stimulerer til lek, fremmer fysisk aktivitet og sosial kontakt. Alle boligområder skal ha lekeplasser og områder for variert opphold.

Områdene skal utformes slik at de både kan brukes av ulike aldersgrupper og gir mulighet til samhandling mellom voksne, unge og barn. Arealene skal være store nok, og utformes slik, at de egner seg for lek og opphold og for ulik type aktivitet til ulike årstider. Lekearealer skal utarbeides og opparbeides i tråd med kommunens norm til lekeplasser.

Idrettsanlegg for breddeidrett skal etableres nært skoler og i nærmiljø.

Rekreasjon og turområder

Det skal være lett å drive friluftsliv og å komme seg ut i naturen. Med attraktive gang- og sykkeltraséer og bolignære turområder skal befolkningen oppfordres til hverdagsaktivitet.

Dette er viktig for både den psykiske og fysiske helsen til innbyggerne. Viktige virkemidler er å sikre registrerte friluftsområder og turdrag.

Åsens unike betydning skal sikres med en markagrense og området skal i tillegg tilrettelegges for bruk og sikres gjennom avtaler og erverv. Også områdene mellom Ura og Novika skal sikres for allmenheten.

Strandsonen er et attraktivt område for friluftsliv og naturopplevelse. Eventuelle tiltak her skal ivareta hensynet til naturverdier, allmennhetens mulighet til ferdsel og god landskapstilpasning.

Tilrettelegging både for friluftsliv og beite på Åsen.
Foto: Ingunn Høyvik

Bolig

For å styrke tettstedene og utnytte eksisterende infrastruktur skal utbygging av boligområder i hovedsak skje innenfor Sandnessjøen, Søvik og Tjøtta. Nye boligområder skal fortrinnsvis etableres i slik avstand til sentrumsfunksjoner at dagligdagse funksjoner kan nås til fots eller per sykkel. På Austbø, Mindland og Tro kan det legges til rette for spredt boligbebyggelse.

Boligoversikten viser at kommunen har en god boligreserve for å dekke forventet utvikling, både i form av regulerte boligtomter og leilighetsbygg. Det vurderes derfor ikke som presserende å regulere nye områder. Allerede regulerte og delvis utbygde boligfelt skal fortrinnsvis tas i bruk og ferdigstilles før nye boligfelt åpnes. Det skal satses videre både på å bygge sentralt og legge til rette for spredt bebyggelse.

Fritidsbebyggelse

Det skal legges til rette for fritidsbebyggelse, både på fastlandet og ute på øyene.

Næring

Kommunen skal tilby tilstrekkelig og markedstilpasset industriareal for framtidig næringsutvikling. Nærings- og industriutviklingen skal i all hovedsak foregå på Strendene og Horvnes, men det skal også legges til rette for annen næringsaktivitet andre steder i kommunen.

Handelsvirksomhet skal plasseres i sentrum. Unntak er dagligvarebutikker som kan plasseres i lokalmiljøene, samt plasskrevende handel.

Primærnæring

Kommunens arealdisponering skal legge til rette for primærnæringens behov og framtidig utvikling. Samtidig skal kommunens arealdisponeringer i spørsmål om landbruksvirksomhet og spredt boligbygging i LNFR-områder være koordinert i overordnet plan. Arbeidet med Syv Søstre natur- og kulturpark, som strekker seg fra Tjøtta til Søvik med tilliggende øysamfunn, skal forankres i overordnet arealpolitikk.

Kommunikasjon og infrastruktur

Utviklingspotensialet til Sandnessjøen lufthavn skal sikres.

Det er satt i gang konseptvalgutredning for fylkesveg 17 mellom Brønnøysund og Sandnessjøen og fastlandsløsninger for Dønna og Herøy. Statens vegvesen vil i løpet av første halvår 2014 komme med de første forslag til hovedalternativer. Arealplanen skal ta høyde for dette og eventuelt sette av nye arealer til samferdselsformål.

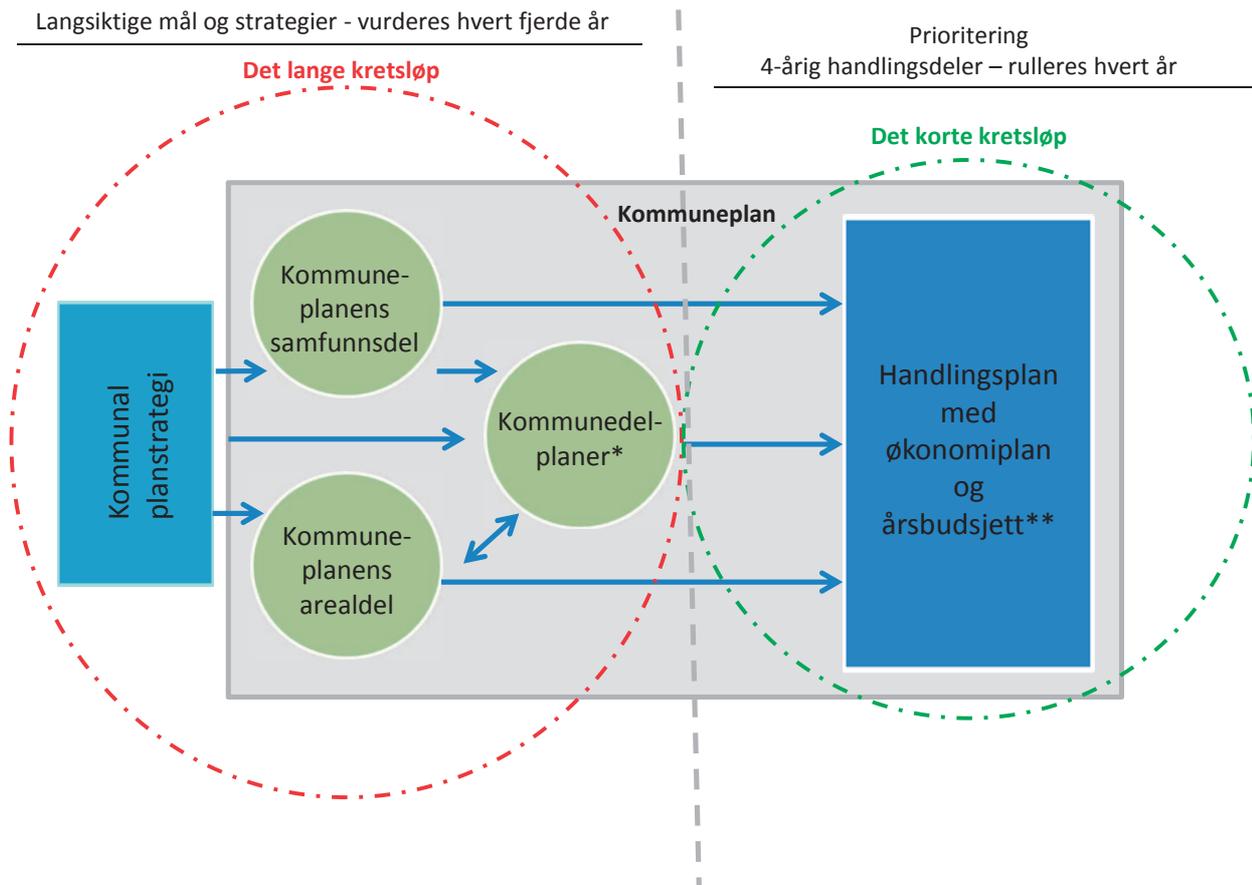
Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet, spesielt i forhold til fare for flom, ras, havnivåstigning og springflo er viktig i kommunens arealplanlegging og utbyggingspolitikk. Ved planlegging og dimensjonering av tekniske anlegg skal klimaendringer vektlegges. Beredskap skal ha en viktig rolle i all planlegging. Dette gjelder både forebygging av uønskede hendelser, men prosjekter skal også utformes slik at situasjoner kan håndteres på en god måte.

ALSTAHAUGS PLAN- OG STYRINGSSYSTEM

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Kommuneplanens samfunnsdel skal oversette og konkretisere kommunens visjon. Gjennomføring av valgt retning og innsatsområder skjer gjennom handlingsprogrammer og budsjetter som rulleres årlig.

Figuren nedenfor viser samfunnsdelens plass i det kommunale plansystemet.

Kommunal planstrategi:

Beskriver utviklingstrekk, utfordringer og planbehov.

Kommunestyret vedtar rulling eller revisjon av gjeldende kommuneplan.

Kommuneplan – arealdel og samfunnsdel:

12 års perspektiv, vurderes hvert 4. år.

*Kommunedelplaner:

Langsiktige planer for sektor eller tema. Det kan også utarbeides kommunedelplaner for et geografisk område.

**Handlingsplan med økonomiplan og årsbudsjett:

Viser hvordan kommuneplan og kommunedelplaner skal følges opp de fire kommende årene.